

ВІДГУК

**доктора медичних наук, професора Сизон Орисі Орестівни –
завідувача кафедри дерматології, венерології Львівського
національного медичного університету імені Данила Галицького на
дисертаційну роботу Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада
на тему: “ Диференційована терапія хворих на піодермії з урахуванням
стану периферичного кровообігу ”, представлену до офіційного захисту
у разову спеціалізовану вчену
раду ДФ 61.051.009 при Ужгородському національному університеті на
здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю
222 медицина з галузі знань 22 Охорона здоров'я**

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дисертаційної роботи Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада, присвяченої розробці диференційованого підходу до терапії піодермій з врахуванням стану периферичного кровообігу, не викликає сумніву та зумовлена, в першу чергу, значним розповсюдженням даної групи нозологій. Піодермії є самим поширеним різновидом захворювань у структурі патології шкіри. При цьому, на даний час, є велика кількість остаточно нез'ясованих аспектів виникнення, перебігу та терапії зазначеної нозологічної групи.

Існуючі на даний час багаточисленні дослідження дають повноцінної відповіді на питання кореляції якісного й кількісного складу мікробіому уражених ділянок шкіри, стану периферичного кровообігу уражених дерматомів та інтенсивності перебігу і резистентності до терапії стандартизованими методиками лікування піодермій. Робота Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада є скерованою на розв'язання саме цих питань та розробку персоналізованих методик лікування які будуть враховувати зазначені показники та збільшать ефективність терапії численної категорії хворих на піодермії. Це призведе до зниження показників інвалідизації та

скороченню середньої тривалості перебування хворих на стаціонарному лікуванні.

Тому мету дисертаційної роботи Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада слід вважати актуальною в науковому та практичному аспектах та такою, що вирішує важливу медико-соціальну проблему сучасної дерматовенерології.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада виконана у рамках планових науково-дослідних робіт Ужгородського національного університету на тему: "Новітні методи діагностики та лікування шкірних та венеричних хвороб" (номер державної реєстрації 0119U101898, термін виконання 2019-2023 рр.), в якій дисертантом виконано фрагменти, присвячені аспектам діагностики та лікування піодермій.

3. Ступінь обґрунтованості основних положень та висновків, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані у дисертації, базуються на даних аналізу значної кількості клінічних спостережень – автором проведено комплексне обстеження й лікування 111 хворих на піодермії. З метою верифікації діагнозу піодермій та оцінки ефективності лікування пацієнтів у процесі виконання наукової роботи автором використано загальноклінічні та спеціальні лабораторні й інструментальні методи дослідження, які є адекватними меті та задачам дисертаційної роботи. Для об'єктивної оцінки результатів обстеження хворих на піодермії проведено їх порівняльний аналіз із аналогічними показниками 15 клінічно здорових осіб, які утворили контрольну групу.

Розроблені автором методики диференційованої терапії піодермій обґрунтовані результатами їх клінічного та лабораторного обстеження. Оцінка клінічної ефективності розроблених алгоритмів лікування із застосуванням засобів для корекції стану периферичного кровообігу базується на аналізі клінічних даних, лабораторних показників та результатів

інструментальних методів дослідження різних груп пацієнтів, для яких були застосовані різні методи лікування.

Вище наведене дозволяє оцінити результати досліджень, основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації автора як обґрунтовані.

4. Вірогідність основних наукових положень, висновків та практичних рекомендацій, проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Сформульовані у дисертаційній роботі Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на даних клінічних та спеціальних лабораторних методів дослідження – загальноклінічних, біохімічних, серологічних, бактеріологічних, а також інструментальних методів (дуплексне дослідження периферичного кровообігу) які є сучасними та високоінформативними.

Для аналізу одержаних результатів досліджень автором застосовано методи статистичної обробки з використанням ліцензованих пакетів статистичного аналізу, на підставі чого можна стверджувати, що основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада, є вірогідними.

5. Новизна основних наукових положень, висновків та практичних рекомендацій проведених наукових досліджень і одержаних результатів.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада не викликає сумніву. Автором вперше був проведений аналіз даних які свідчать про залежність клінічного перебігу піодермій від стану периферичного кровообігу. Дизайн дослідження враховував виявлення гемодинамічних змін як при гострих так і при хронічних варіантах перебігу піодермій. Було доведено наявність змін васкуляризації різного характеру для гострих та хронічних варіантів перебігу хвороби, що, відповідно,

потребує різного підходу в терапії даних станів. Автор вперше обґрунтував доцільність застосування диференційованого підходу в призначенні вазоактивної терапії при піодерміях, в залежності від стану периферичного кровообігу.

Крім того, автором було доповнено наукові дані про мікробіоценоз шкіри у хворих на піодермії. Встановлено наявність біінфікованості вогнищ ураження з облігатною участю *S. aureus* в мікробних асоціаціях при гострих станах та поліінфікованість при хронічних станах.

Все вище наведене визначає наукову новизну одержаних результатів, висновків та практичних рекомендацій дисертаційної роботи Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада.

6. Практичне значення одержаних результатів.

Результати дисертаційного дослідження Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада мають важливе практичне значення, яке полягає у поглибленні розуміння патогенетичних механізмів вазоактивних реакцій на фоні перебігу бактеріальних інфекцій шкіри, розширенні знань про мікробіоценоз уражених ділянок шкіри при піодерміях та вдосконаленні комплексного лікування даної категорії пацієнтів.

Важливість результатів дисертаційної роботи для закладів практичної охорони здоров'я визначається тим, що розроблено диференційований підхід до терапії піодермій який базується на урахуванні стану периферичного кровообігу та застосуванні вазоактивних препаратів (нафтидрофурилу при гострих формах інфекції та його асоціації зі стандартизованим екстрактом Гінкго білоби – при хронічних піодерміях) на тлі стандартного лікування даної групи нозологій. Це істотно підвищує ефективність терапії та відповідно скорочує терміни лікування і зменшує навантаження на ліжковий фонд профільних медичних закладів.

Результати дисертаційних досліджень впроваджено у медичну практику Закарпатського та Івано-Франківського обласних шкірно-венерологічних диспансерів, Косівської та Снятинської районних лікарень (Івано-Франківська область), а також використовуються у навчальному процесі зі студентами та лікарями-інтернами на кафедрах дерматовенерології Ужгородського національного університету та Івано-Франківського національного університету.

7. Повнота викладу основних наукових положень, висновків та практичних рекомендацій в опублікованих працях.

Матеріали дисертаційної роботи висвітлені в повному обсязі у 7 наукових працях, з них 4 статі, серед яких 3-у фахових наукових виданнях України, 1 стаття у науковому виданні зарубіжної країни, яка входить до Європейського Союзу (Польща), 3 тези - у матеріалах конгресів та наукових конференцій.

8. Структура дисертації.

Дисертаційна робота Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада написана за традиційною схемою і складається зі вступу, огляду літератури, опису матеріалів та методів дослідження, 5-ти розділів власних досліджень, аналізу та обговорення одержаних результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел літератури та додатків. Загальний обсяг роботи складає 134 сторінки, з них 110 сторінок – основного тексту. Зміст роботи ілюструють 36 таблиць та 5 рисунків. Список джерел літератури включає 167 найменувань, із них 112 – кирилицею та 55 – латиною.

У вступі дисертантом обґрунтовані актуальність та тема наукової роботи, висвітлений зв'язок роботи із науковими програмами, планами та темами, сформульовано мету та задачі дослідження, зазначені предмет та використані методи дослідження, чітко сформовані наукова новизна та практичне значення дослідження. В розділі відображено особистий внесок

дисертанта, наведена інформація щодо апробації та публікацій за темою дисертаційної роботи.

Розділ 1 «Клініко-етіологічні особливості, механізми розвитку піодермій і терапія хворих» складається з 3 підрозділів: у підрозділі 1.1 наведено дані з літературних джерел які висвітлюють сучасний підхід в розумінні ролі та комплексності патоетіологічних чинників у виникненні даної групи нозологій; у підрозділі 1.2 висвітлено сучасне розуміння механізмів розвитку піодермій; у підрозділі 1.3 описані аспекти стандартизованого лікування піодермій на даному етапі з зазначенням механізму терапевтичного впливу найбільш вживаних засобів. Зауваження до даного розділу дисертації відсутні.

У розділі 2 «Матеріали та методи дослідження», який складається з 4-х підрозділів, детально описано та проілюстровано клінічні, лабораторні та інструментальні методи досліджень, які було застосовано у процесі обстеження хворих на піодермії, а також відображено методи статистичного аналізу одержаних результатів досліджень. Зауважень щодо змісту та оформлення даного розділу немає.

Основні наукові положення та результати власних досліджень висвітлено у наступних п'яти розділах дисертації.

Третій розділ дисертації «Клінічна характеристика хворих на піодермії» присвячений опису дизайну дослідження. В ньому зазначені критерії відбору пацієнтів та аналіз досліджуваних груп з зазначенням форми захворювання, тривалості перебігу, локалізації ураження та етіологічних чинників які призвели до поточного стану перебігу захворювання. Зауваженням до даного розділу дисертації є відсутність таблиці яка би відображала кореляцію саме між конкретними формами піодермій та їхньою тривалістю, що спростило би розуміння думки автора щодо розділення нозологій на гострі та хронічні.

Четвертий розділ дисертації «Функціональний стан периферичного кровообігу у хворих на гострі піодермії» містить в собі дані про показники периферичної васкуляризації при фурункульозі та стафілококовому імпетиго.

Наведені дані дуплексного сканування вказують про наявність сегментарних змін периферичного кровообігу з переважним ураженням дистальних ланок васкуляризації кінцівок. Зауваженням до цього розділу дисертації є відсутність роз'яснення чому лише фурункульоз та стафілококове імпетиго обрані для розгляду в категорії гострих піодермій.

В п'ятому розділі дисертації «Функціональний стан периферичного кровообігу у хворих на хронічні піодермії» наведено дані дуплексного сканування верхніх та нижніх кінцівок з розподілом відносно нозологій на глибокі та поверхневі. Встановлено наявність змін кровообігу верхніх та нижніх кінцівок які мають тотальний характер. Важливість даного розділу полягає в ідентифікації подібних змін кровообігу як тригерного фактору хронізації піодермій. Зауваження до даного розділу дисертації відсутні.

В шостому розділі дисертації «Мікробіоценоз шкіри у хворих на піодермії» викладено дані результатів бактеріологічного дослідження матеріалу з уражених ділянок шкіри. Встановлено переважання у складі мікрофлори *S. aureus*, *Str. pyogenes*, *S. epidermidis*, *S. saprophyticus*, *E. Coli*. Крім цього у великої частки пацієнтів виявлено наявність супутньої грибкової мікрофлори. Ці результати підтверджують дані літератури щодо поліінфікованості осередків ураження при піодерміях. Розділ проілюстрований рисунками які демонструють зразки результатів бактеріологічного дослідження. Зауважень щодо змісту та оформлення даного розділу немає.

Сьомий розділ дисертації «Терапія хворих на піодермії» є найбільш об'ємним, складається з двох підрозділів які, відповідно, містять результати стандартизованих методів лікування та запропонованої автором диференційованої терапії піодермій в залежності від стану периферичного кровообігу. Розділ проілюстрований великою кількістю таблиць які відображають різні показники ефективності терапії пацієнтів у двох досліджуваних групах. За результатами порівняння помітно істотне

переважання запропонованої дисертантом диференційованої терапії із застосуванням відповідних стану пацієнта лікувальних засобів.

Слід відзначити, що всі розділи власних досліджень написано детально та послідовно, наведені в них таблиці та рисунки полегшують сприйняття основних наукових положень і висновків дисертаційної роботи.

У розділі “Аналіз та обговорення отриманих результатів досліджень” представлено ґрунтовний підсумковий аналіз та інтерпретацію одержаних автором результатів дисертаційної роботи, наведено патогенетичне обґрунтування доцільності застосування розроблених схем лікування та аналіз їх ефективності.

Основні результати наукової роботи стисло представлено у висновках дисертації, їх шість. Вони повністю відповідають меті та завданням дисертаційної роботи.

У практичних рекомендаціях відображено розроблені автором рекомендації щодо обстеження та комплексного лікування хворих на піодермії із застосуванням вазоактивних препаратів.

Список цитованих джерел літератури містить сучасні фахові публікації з досліджуваної тематики вітчизняних та зарубіжних авторів. Список посилань літератури оформлено згідно вимог ДАК МОН України.

Водночас під час рецензування дисертації виникли наступні зауваження щодо її змісту та оформлення:

1. У третьому розділі дисертації не достає таблиці яка відображає тривалість перебігу окремих нозологій в пацієнтів які приймали участь у дослідженні.
2. У четвертому розділі відсутнє обґрунтування розгляду результатів дослідження виключно пацієнтів з стафілококовим імпетиго та фурункульозом у якості демонстрації показників кровообігу при гострих піодерміях.

3. У тексті дисертації зустрічаються поодинокі орфографічні помилки та стилістичні погрішності.

Крім того, в плані наукової дискусії при рецензуванні дисертації виникли наступні запитання до дисертанта:

1. Чому при дослідженні стану периферичного кровообігу при гострих піодерміях проведено аналіз лише по двом нозологіям?
2. Які екзогенні чинники найчастіше ініціювали розвиток піодермій у спостерігаємих Вами хворих?
3. Чи були серед спостерігаємих хворих пацієнти з мікробною екземою?

Однак, вказані зауваження та запитання стосуються переважно структури та оформлення дисертаційної роботи, не носять принципового характеру і не знижують її наукового та практичного значення в цілому.

Висновок щодо відповідності дисертації

встановленим вимогам

На підставі вище наведеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада на тему: “Диференційована терапія хворих на піодермії з урахуванням стану периферичного кровообігу” є самостійною завершеною науковою працею. У роботі одержано нові науково обгрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливу медико-соціальну проблему сучасної дерматовенерології щодо удосконалення методів лікування піодермій шляхом диференційованого застосування вазоактивних препаратів з урахуванням клініко-патогенетичних особливостей перебігу даного захворювання.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані в дисертації, є обґрунтованими й вірогідними, які базуються на достатній кількості клінічних спостережень та використанні сучасних високоінформативних методів дослідження. Результати дисертаційної роботи неодноразово доповідалися на науково-практичних конференціях різного рівня та повністю висвітлено у наукових працях.

Таким чином, дисертаційна робота Альаркана Мохаммада Ахмада Ахмада на тему: «Диференційована терапія хворих на піодермії з урахуванням стану периферичного кровообігу» повністю відповідає вимогам передбаченим п. 10, 11 «ПОРЯДКУ проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 6 березня 2019 року, відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент

Завідувач кафедри дерматології, венерології
Львівського національного медичного
університету
імені Данила Галицького
доктор медичних наук, професор

